

Kampanj uppmanar till att äta inhemskt

Svinproducenter är förtvivlade

SLC och MTK har den här veckan inlett en kampanj för inhemsk mat tillsammans med medlemsförbunden.

Så här inför midsommaren och grillsåsongen uppmanar Nylands svenska producentförbund konsumenterna att grilla inhemskt. Tillsammans med svinproducenterna Anne-Maj och Leif Blomqvist på Övre Backa gård i Sjundeå funderade man på spårbara livsmedel, det färskaste regeringsprogrammets konsekvenser för det finländska lantbruket och – givetvis – svinsektorns djupa lönsamhetskrisis.

Midsommaren är en helg när människor unnar sig särskilt mycket god mat och dryck. SLC och OSP vill uppmana finländarna att välja inhemskt kött, inhemska grönsaker och givetvis inhemska närproducerad nypotatis till festbordet men också till vardags.

Producentrörelsen har denna vecka inlett en kampanj för inhemsk mat och vänder sig till både industri och handel med krav på klar och tydlig ursprungsmärkning. Men framförallt vänder man sig ändå till konsumenterna med uppmaningen "Grilla inhemskt!".

– Alla konsumenter kan med sina val påverka den finländska lantbruksproduktionen, säger OSP:s verksamhetsledare Bjarne Westerlund och förundrar sig samtidigt över att Finland som har höga matpriser ändå har bland de lägsta producentpriserna i Europa.

Ansvarsfull och lönsam matproduktion och livsmedelssäkerhet är nu allt viktigare frågor när olika slags livsmedelskriser blivit vanligare. Enbart en tillräcklig inhemsk matproduktion tryggar den finländska matsäkerheten.

– Trots att man i regeringsprogrammet talar för säkerställandet av familj jordbruket är det ingen självklarhet att vi även i framtiden har kvar en egen, på familj jordbruk baserad, husdjursproduktion, påpekar OSP:s förbundsordförande Thomas Blomqvist.

I synnerhet många svingårdar är i dag beredda att kasta in handduken på grund av obefintlig lönsamhet. Producentpriset är lågt samtidigt som bland annat foder-, och energikostnaderna har skjutit i höjden. Handeln och förädlingsindustrin bör genast ta sitt ansvar genom att höja producentpriset.

– Genom att välja inhemskt kan var och en ta ställning för en fortsatt inhemsk livsmedelsproduktion. Det behövs avsättning för de inhemska livsmedlen för att producentpriserna ska höjas och de måste de. Det är den enda långsiktiga lösningen på problemen för det finländska lantbruket. Vi ska inte tro att vi med höjda nationella budgetanslag eller högre EU-stöd kan skapa en lösning på lång sikt, säger Thomas Blomqvist.

Nya regeringsprogrammet en försäkring

Regeringsprogrammet för de kommande fyra åren har precis spikats. Det har kritiserats för

Anne-Maj och Leif Blomqvist är svinproducenter med förmedlingsgrisar i Sjundeå i Nyland. Läget inom sektorn är katastrofalt och blir det inte bättre snart så kastar de in handduken. Det är inte längre fråga om dålig lönsamhet utan helt enkelt om hur mycket man går back för varje dygn man har grisar i svinstallet, säger de.

att det överhuvudtaget är väldigt lamt på flera delområden. Riksdagsledamot Thomas Blomqvist är fundersam.

Innebär det nya regeringsprogrammet status quo för det finländska lantbruket?

– Nej, det kan man inte säga. Det finns klara försäkringar bland annat gällande de nationella

anslagen, jordbrukets övriga stödmoment och lantbrukets energidagsledamot Thomas Blomqvist är fundersam.

Men visst finns det positiva skrivningar i det nya regeringsprogrammet också.

– Bland annat står det att man

ska utvärdera handelns och förädlingsindustrins domanta roll, men det är ännu oklart vad det här innebär i praktiken, säger han.

Regeringsprogrammet har också kritiserats för att vara tämligen luddigt. Beror det på att koalitionen är bred och består av sex partier med olika viljor och åsikter?

Välj inhemskt i sommar!

Välj inhemskt kött när du grillar i sommar. Finländsk mat är ren och hälsosam! Det budskapet spred några av OSP:s lokalavdelningar mitt på gågatan i Vasa i onsdags. Samtidigt arrangerades liknande demonstrationer på andra håll i landet.

SLC och MTK samt dess lokalavdelningar bör synas – och höras – oftare. Det står klart efter att förbunden genomförde en kampanj för inhemsk mat inför midsommarhelgen.

På gågatan i Vasa samlades några lokalavdelningar till en demonstration där aktiva jordbrukare delade ut budskap till förbipassande.

– Vi har samlats här för att lyfta fram den inhemska livsmedelsproduktionen. Vi för fram att konsumenterna bör välja inhemskt när de handlar. På grillen ska det vara inhemskt kött och i salladen inhemska grönsaker.

– Finländsk mat är ren och säker, säger OSP:s ombudsman Fredrik Grannas, som ansvarar för kampanjen i Österbotten.

Syftet med kampanjen är också att lyfta fram den lönsamhetskrisis som många jordbruksinriktningar

genomlider i dagsläget. Producentpriserna är låga samtidigt som produktionskostnaderna bokstavligen skenat i väg.

– Som det är nu får producenten inte tillräckligt bra betalt för sina produkter. Handeln tar en för stor del av kakan och det här är någonting som allmänheten måste veta. Dessutom pressar livsmedelsimporten priserna på det inhemska och därför är det extra viktigt att konsumenterna väljer inhemskt, säger Grannas.

Foderkostnaderna grundproblemet

Under veckan ordnade OSP också presskonferenser hos äggproducenten Robert Kuutinen i Närpes och Jonny Kronqvist, svinproducent i Nykarleby. Kronqvist har försökt sprida budskapet om att hans egen näring är i kris.

– Grundproblemet för svinproducenterna är foderkostnaderna. På ett år har spannmålspriserna stigit med hundra procent. Samtidigt stiger el-, uppvärmnings- och bränslekostnaderna medan avsättningspriset, det som vi får i handen, har minskat, säger Kronqvist.

Han är mycket oroad för hur det blir i framtiden. Marknadsekonomin gör att det inte finns mekanismer att påverka producentpri-

serna, utan i stället får handeln i väg med den största biten.

– På den här punkten måste det komma en ändring till stånd. Handeln måste se till att det tas ut ett högre pris som producenterna får ta del av. För om det inte blir ändringar kommer svinproduktionen på sikt att upphöra i Finland.

– När äldre producenter slutar finns det inte nya krafter som tar över. Ätminstone inte om det prekära läget fortsätter. Ingen av oss arbetar gratis och det här är någonting som bör tas på allvar, säger Kronqvist.

Strängare regler kostar

Han ondgör sig också över livsmedelsimporten.

Genom importen ökar utbudet i affärerna, vilket gör att trycket på till exempel inhemskt kött ökar mångfald. Att så är fallet är fel med tanke på att den inhemska svinproduktionen har ett betydligt strängare regelverk än andra länder.

– Finländska producenter får nya krav hela tiden. Det ska till exempel vara större boxar och det gör att produktionskostnaderna ökar. Genom det måste vi ha större produktionsanläggningar för att få större volym, men då kommer samtidigt ökade skötselkostnader emot.

– Dels beror det kanske just på att det varit svårt att komma överens, men också på att man inte har en lika stor kunskap om det finländska lantbrukets situation som den förra regeringen. Den förra jord- och skogsbruksministern Sirkka-Liisa Anttila (centern), tillsatte en arbetsgrupp bestående av den främsta branschestyrelsen som jobbade under flera år och ändå inte kunde presentera konkreta resultat för hur branschen ska ta sig ur krisen. Då kan man undra hur det ska gå nu, säger han.

– Tro du att den nya jord- och skogsbruksministern klarar av att möta de utmaningar som det finländska lantbruket står inför? – Det återstår att se, men som utnämning är nye ministern Jari Koskinen ett positivt besked. Han är jordbrukare och har insyn i branschen – det är viktigt. Det som är speciellt glädjande är att posten gick till en samlingspartist vilket betyder att det största partiet och även statsministerpartiet är tvunget att ta det direkta politiska ansvaret för de tunga beslut som fattas gällande lantbruksbranschen under de kommande fyra åren, konstaterar Thomas Blomqvist.

– För att vi ska få ett köttpris som motsvarar produktionskostnaderna måste det först bli en viss brist på svinkött. Man tycker ju att de som nu producerar det lågpriskött som finns i handeln inte kan hålla på i evighet. Sedan finns det olika faktorer som inverkar på det specifika läge vi har nu. Situationen i Europa bottnar i dioxinskandalen i Tyskland. Efter den påverkades efterfrågan och priset i så gott som samtliga europeiska länder och det fick i sin tur olika effekter. Till exempel danskarna, som har investerat kraftigt i svinproduktionen, regerade på det låga producentpriset genom att öka produktionen för att få ut lika mycket kapital ur den som tidigare, säger Westerholm.

– Den här negativa utvecklingen har lett till att skuldbördan har ökat och många jordbruksföretagare befinner sig i en situation som helt enkelt är svår att ta sig ur, säger Anders Grannas.

Han är projektledare för OSP:s nya projekt Ekonomiakuten. Projektet riktar sig till producentorganisationens medlemmar som upplever att de behöver hjälp med ekonomin.

– Vi erbjuder gratis ekonomisk rådgivning och hjälp till den som vill ha det. Syftet med projektet är att förbättra jordbruksföretagets ekonomiska och därigenom också privatkonomin, berättar Grannas.

Vad kan rådgivningen innebära i praktiken för en jordbrukare som utnyttjar OSP:s nya tjänst? Enligt Grannas kan det handla om att jordbrukaren genom projektet får tillgång till en utomstående person som deltar i olika förhandlingssituationer som till exempel med banken eller skattemyndigheten.

– Projektet hjälper jordbrukaren i dylika frågor och vi kan också gå igenom produktionen och se vilka åtgärder som är de bästa för just den gården. Det kan handla om allt från att lägga om produktionen eller effektivisera den på olika sätt, eller till och med lägga ner en olönsam verksamhet.

– Vi strävar hela tiden efter att ge rådgivning som hjälper jordbruksföretagaren att uppnå lönsamhet. Om det är omöjligt hamnar vi kanske att råda företagaren att upphöra med verksamheten, säger Grannas.

Han tror att en utomstående hjälp kan vara till stor hjälp.

– Har man gått in i vägen kan det till och med vara tungt att ta fram räkningar. Att ta sig ur en negativ spiral är svårt och då kan våra tjänster vara lösningen.

– Det är viktigt att lyfta fram den inhemska livsmedelsproduktionen. Vi för fram att konsumenterna bör välja inhemskt när de handlar. På grillen ska det vara inhemskt kött och i salladen inhemska grönsaker.

– Vi har samlats här för att lyfta fram den inhemska livsmedelsproduktionen. Vi för fram att konsumenterna bör välja inhemskt när de handlar. På grillen ska det vara inhemskt kött och i salladen inhemska grönsaker.

– Finländsk mat är ren och säker, säger OSP:s ombudsman Fredrik Grannas, som ansvarar för kampanjen i Österbotten.

Trots att man sysslar med sitt drömjobb så är det inte tillräckligt om det inte ger ekonomisk säkerhet.

– Jag kommer inte att rekommendera mina barn att bli lantbrukare – aldrig! Jag är faktiskt bitter över det här, säger Anne-Maj Blomqvist.

Den inhemska svinproduktionsens existens är hotad och Blomqvists undrar hur det går med producentpriset senare om produktionen skulle upphöra i landet.

– Oberoende av hur det går med priset senare, så är det ju ett faktum att man inte bygger upp en produktion på nytt i en handvändning. Det handlar om investeringar och kunskap som snabbt går förlorade, konstaterar Leif Blomqvist.

SLC:s fullmäktiges viceordförande och OSP:s II viceordförande Kristian Westerholm är också på plats på Övre Backa.

– För att vi ska få ett köttpris som motsvarar produktionskostnaderna måste det först bli en viss brist på svinkött. Man tycker ju att de som nu producerar det lågpriskött som finns i handeln inte kan hålla på i evighet. Sedan finns det olika faktorer som inverkar på det specifika läge vi har nu. Situationen i Europa bottnar i dioxinskandalen i Tyskland. Efter den påverkades efterfrågan och priset i så gott som samtliga europeiska länder och det fick i sin tur olika effekter. Till exempel danskarna, som har investerat kraftigt i svinproduktionen, regerade på det låga producentpriset genom att öka produktionen för att få ut lika mycket kapital ur den som tidigare, säger Westerholm.

– Den här negativa utvecklingen har lett till att skuldbördan har ökat och många jordbruksföretagare befinner sig i en situation som helt enkelt är svår att ta sig ur, säger Anders Grannas.

Han är projektledare för OSP:s nya projekt Ekonomiakuten. Projektet riktar sig till producentorganisationens medlemmar som upplever att de behöver hjälp med ekonomin.

– Vi erbjuder gratis ekonomisk rådgivning och hjälp till den som vill ha det. Syftet med projektet är att förbättra jordbruksföretagets ekonomiska och därigenom också privatkonomin, berättar Grannas.

Vad kan rådgivningen innebära i praktiken för en jordbrukare som utnyttjar OSP:s nya tjänst? Enligt Grannas kan det handla om att jordbrukaren genom projektet får tillgång till en utomstående person som deltar i olika förhandlingssituationer som till exempel med banken eller skattemyndigheten.

– Projektet hjälper jordbrukaren i dylika frågor och vi kan också gå igenom produktionen och se vilka åtgärder som är de bästa för just den gården. Det kan handla om allt från att lägga om produktionen eller effektivisera den på olika sätt, eller till och med lägga ner en olönsam verksamhet.

– Vi strävar hela tiden efter att ge rådgivning som hjälper jordbruksföretagaren att uppnå lönsamhet. Om det är omöjligt hamnar vi kanske att råda företagaren att upphöra med verksamheten, säger Grannas.

Han tror att en utomstående hjälp kan vara till stor hjälp.

– Har man gått in i vägen kan det till och med vara tungt att ta fram räkningar. Att ta sig ur en negativ spiral är svårt och då kan våra tjänster vara lösningen.

– Det är viktigt att lyfta fram den inhemska livsmedelsproduktionen. Vi för fram att konsumenterna bör välja inhemskt när de handlar. På grillen ska det vara inhemskt kött och i salladen inhemska grönsaker.

– Vi har samlats här för att lyfta fram den inhemska livsmedelsproduktionen. Vi för fram att konsumenterna bör välja inhemskt när de handlar. På grillen ska det vara inhemskt kött och i salladen inhemska grönsaker.

– Finländsk mat är ren och säker, säger OSP:s ombudsman Fredrik Grannas, som ansvarar för kampanjen i Österbotten.

CHRISTOFFER THOMASFOLK christoffer.thomasfolk@slc.fi

Ekonomiakuten ger råd åt jordbrukare i kris

Många jordbruksföretagare genomgår svåra tider. Nu kan de som upplever sin ekonomiska situation som ohållbar vända sig till Ekonomiakuten. Det är fråga om ett nytt projekt som erbjuder gratis ekonomisk rådgivning till den som önskar.

OSP har startat ett nytt projekt som heter Ekonomiakuten. Jordbrukare som har ekonomiska problem kan vända sig till bland annat projektledare Anders Grannas.

Orsaken till varför en gård hamnat i ett svårt ekonomiskt läge kan vara flera. Förutom det allmänt dåliga lönsamhetsläget kan en jordbruksföretagare ha fattat fel investeringsbeslut. Grannas konstaterar vidare att verksamhetsförutsättningarna har förändrats i takt med strukturomvandlingen inom jordbrukssektorn.

– Investeringarna som många jordbruksföretagare gör i dag är otroligt stora och det handlar om satsningar i miljonklassen. Det gör också att riskerna har ökat och slår det inte ut rätt, till exempel som i dagens läge, sitter man fast med stora skulder.

– Kalkyler som gjordes för gården för 5-10 år sedan behöver inte heller nödvändigtvis hålla längre. Bedömningar som gjordes då stämmer inte överens med de verksamhetsförutsättningar som finns i dag, säger han.

Grannas konstaterar att ingenting sker över en natt utan att projektet arbetar långsiktigt tillsammans med jordbrukaren – som alltid är i fokus.

– Vi gör en ekonomisk utredning och försöker uppnå vissa delmål så arbetet görs i etapper. Det handlar också om en mognadsprocess och arbetet sker alltid på jordbrukarens villkor. Vår uppgift är att ge råd och peka på möjligheter. Det slutgiltiga beslutet fattas alltid av jordbrukaren, säger han.

Utvecklar allmän modell

Projektledaren och de övriga i arbetsgruppen kan inte i det här skedet gå in på detaljer gällande rådgivningen. Orsaken till det är att det övergripande syftet med Ekonomiakuten, som startade i juni och pågår i två och ett halvt år, är att utveckla en allmän modell. En ekonomisk handlingsplan – som kan tillämpas gårdsvis.

– Under projektets gång ska modellen utvecklas genom konkret rådgivning till skuldtyngda företagare inom jordbrukssektorn. Handlingsplanen utvecklas i samarbete med de producenter som tar kontakt med oss och därför hoppas vi att så många som möjligt hör av sig, berättar Susanne West, medlem i arbetsgruppen.

Hon understryker därför vikten av att jordbrukare som känner att de är i behov av hjälp och stöd fak-

tiskt utnyttjar möjligheten. Det är med andra ord inte fråga om uppsökande verksamhet från förbundets sida.

– Vi hoppas att tröskeln inte ska vara hög för att ta kontakt med oss. Projektet handlar om en interaktion med gårdarna där slutresultatet är att förbättra deras ekonomi. Utan producenternas medverkan försvåras målet att utarbeta en allmän handlingsplan.

– Jag vill också betona att varje fall behandlas med sekretess så att informationen inte sprids vidare, säger West.

Behovet tros vara stort

– Det är positivt om behovet inte är stort, men tyvärr är vi rädda för att det är större än vad vi kan möta.

Att behovet av ekonomisk rådgivning tros vara stort härrör sig från OSP:s tidigare frivilliga rådgivningsarbete till sina medlemmar.

– Det är via det arbetet som behovet av ett projekt konstaterats och initiativet togs av förbundets socialpolitiska utskott som förde ärendet vidare till styrelsen, som fattade beslut om att Ekonomiakuten skulle startas.

– Vi vet att det finns ett behov av tjänsterna och det kan handla om olika kategorier av jordbrukare som behöver hjälp, säger West.

Projektet har möjlighet att erbjuda rådgivning till samtliga produktionsinriktningar. Det beror på att arbetsgruppen består av personer med anknytning till olika branscher.

– Därför hoppas vi också att många jordbrukare från olika inriktningar tar kontakt. Det underlättar arbetet med den allmänna handlingsplanen.

Ekonomiakuten finansieras till nittio procent via programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2007-2013. Den resterande delen är finansierat privat från OSP, Milka, ÖK och Närpes grönsaker.

Projektets arbetsgrupp består av representanter från medlemsföretagen. Från projektet sida hoppas man att gårdarna tar kontakt så fort som möjligt.

CHRISTOFFER THOMASFOLK christoffer.thomasfolk@slc.fi